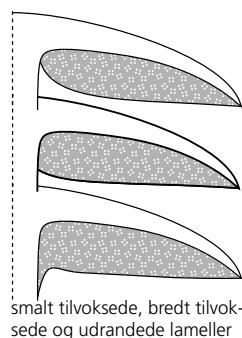

Grynhatte m.fl.

Gruppen er kendetegnet ved det grynede overtræk, der dækker stokken, ringundersiden og hatoverfladen. Overtrækket er et fællessvøb, der er fastvokset til stok og hat, og som ved modenhed efterlades som en ring eller ringzone om stokken eller som tænder i hatranden. Arterne har smalt til bredt tilhæftede eller udrandede lameller,

og sporestøvet er enten hvidligt eller brungult. Alle arter anses for at være nedbrydere. Flere arter i gruppen parasiteres af arter af knoldfod (*Disso-derma*).

LIGNENDE GRUPPER:
– parasolhattene har helt frie lameller, se s. 174 xxx.

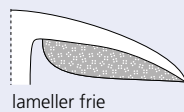
meget stor; med blåsyrelugt og brungule sporer

hvidlig, gullig til ± brun; sporer amyloide

hvidlig, ± brunrød til orangerød; sporer ikke-amyloide

grynhat
(*Cystodermella*)
3 arter, pkt. 5

Mikrotegninger: sporer.

grynhatte m.fl.
har et hudagtigt, grynet fællessvøb, der efterlades som et stokovertræk og en ring/ringzone. Nedbrydere på jord eller sjældent formuldet ved

lignende grupper

Nøgle til grynhatte m.fl.

- Stok 10-35 mm tyk; hat 50-150 mm bred; sporestøv brungult (☼ ■■). Lugt blåsyreagtig; sporer 11-12 x 4,5-5,5 µm, ikke-amyloide; på næringsrig muldjord, fx i gødede plæner, brændenældebevoksninger og krat, gerne i store hekseringe; hist og her, men næsten fraværende i Vestjylland **gyldenhat** (*Phaeolepiota aurea*)
Stok 2-10 mm tyk; hat 10-50 (-75) mm bred; sporestøv ± hvidt (☼ □ □ □) 2
- Med udstående, veldefineret, vedblivende ring 3
Med en ringzone eller en flygtig og affaldende ring 4
- Hat og stok hvidlig til rosabrun (☽ □ □ □ □); lugt jordagtig. Sporer 4-5,5 x 3-4 µm, amyloide; på førne, primært i nåleplantager; hist og her, sjældent vest for israndslinjen **rødgrå grynhat** (*Cystoderma carcharias* var. *carcharias*)
Hat og stok okkergul til orangebrun (☽ ■ ■ ■ ■); lugt fraværende. Ellers som hovedvarieteteten; meget sjældent **ring-grynhat** (*Cystoderma carcharias* var. *fallax*)
- Hat ± orangebrun, brunorange, vinrød til koralrød (☽ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■); sporer ikke-amyloide eller højst med en amyloid plet lige under apikulus 5
Hat hvidlig, rosabrun, lædergul, okkergul til lyst orangebrun (☽ □ □ □ □ ■ ■ ■ ■); sporer helt amyloide 8
- Hat og stok ± orangebrune (☽ ■ ■ ■ ■); stok 3-6 mm tyk. Lugt stort set fraværende; cystider fraværende; sporer 3,5-5 x 2-3 µm; på førne i græsland og plantager, mest på sur bund; ret sjældent **kliddet grynhat** (*Cystodermella granulosa*)
Hat og stok vinrøde til koralrøde (☽ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■); stok 5-12 mm tyk 6
- Sporer med amyloid plet under apikulus; hat gråligt vinrød (☽ ■ ■ ■ ■). Sporer 4-5 x 3-3,5 µm; på førne af nåletræer, ej DK **Cystoderma superbum**
Sporer helt ikke-amyloide; hat brunorange til koralrød (☽ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■) 7
- Uden cystider. Lugt stort set fraværende; sporer (3,5-) 4-5 x 2-2,5 µm; på førne i skove, især i egekrat; sjældent **koralrød grynhat** (*Cystodermella adnatifolia*)
Med brændehårsformede flade-, æg- og stokcystider. Lugt stort set fraværende eller lidt sødlig; sporer (3,5-) 4-4,5 (-5) x (2-) 2,5-3 µm; på førne i skove; ret sjældent **cinnober-grynhat** (*Cystodermella cinnabarina*)
- På ved; ofte om vinteren; sporer 3,5-5 x 2,5-3,5 µm. Lugt ikke påfaldende; hatkød med kasseformede konidier; sjældent eller overset **ved-grynhat** (*Cystoderma simulatum*)
På førne og blandt jordboende mosser; typisk om efteråret; sporer større 9
- Alle dele hvide (☽ □ □ □) 10
Hat og stok okkergule til orangebrune (☽ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■) 11
- Med kasseformede konidier i hatkødet. Blandt mos i nåleskove; meget sjældent **farveløs grynhat** (*Cystoderma jasonis* var. *niveum*)
Uden sådanne konidier. Blandt mos i magert græsland eller lysåben skov; meget sjældent **hvid form af okkergul grynhat** (*Cystoderma amianthinum*)
- Unge lameller kridhvide (☽ □ □ □); hat hvælvet; hatkød først hvidligt, siden mere brunt, uden konidier; lugt stikkende jordagtig. Sporer 5-6 (-7) x (2,5-) 3-3,5 µm; på sur bund med mosser i både skove og græsland; almindelig **okkergul grynhat** (*Cystoderma amianthinum*)
Unge lameller ± lyst lædergule (☽ □ □ □ □ □); hat ± puklet; hatkød lyst lædergult til lyst brunligt, med kasseformede konidier; lugt oftest svag 12
- Stoktop uden violette farver. Sporer (5,5-) 6-7,5 (-9) x 3-4,5 µm; i mos på sur bund i nåleskove; ret almindelig **gulkødet grynhat** (*Cystoderma jasonis* var. *jasonis*)
Stoktop med violette farver. Ellers som hovedvarieteteten; meget sjældent **lillafodet grynhat** (*Cystoderma jasonis* var. *lilacipes*)

1. Varieteten *C. jasonis* var. *saarenoksae* er nærmest identisk med hovedvarieteteten og udnøgles ikke. Molekylært er varieteterne også nærmest umulige at adskille.